FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT NIAL FENNELLY

fremsat den 26. september 1996 *

1. »And Noah he often said to his wife when he sat down to dine, 'I don't care where the water goes if it doesn't get into the wine'« [1]. Tilsætning af vand til vin, formentlig en af de enkleste former for svig i vinbranchen, er naturligvis også noget af det vanskeligste at opdage. De præjudicielle spørgsmål i den foreliggende sag, som er forelagt af en italiensk ret, vedrører i det væsentlige foreneligheden med fællesskabsretten af de tyske myndigheders brug af en bestemt analysemetode, der skal afsløre, om der er tilsat vand. Forelæggelseskendelsen indeholder dog så få oplysninger, og enigheden blandt parterne i hovedsagen er så stor, at der er rejst tvivl om, hvorvidt der overhovedet er tale om en tvist, og subsidiært, om ikke det bør afvises at realitetsbehandle i hvert fald nogle af de forelagte spørgsmål.

I — Retlige og faktiske omstændigheder

A — *Den relevante fællesskabslovgivning*

2. Vin er optaget i traktatens bilag II [2] som en landbrugsvare i henhold til traktatens artikel 38 [3] og har længe i fællesskabsretten været underkastet en fælles markedsordning [4]. Den gældende ordning findes nu i Rådets forordning (EØF) nr. 822/87 af 16. marts 1987 om den fælles markedsordning for vin (herefter »1987-forordningen«) [5], som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1972/87 af 2. juli 1987 om ændring af forordning (EØF) nr. 822/87 om den fælles markedsordning for vin [6]. I 1987-forordningens artikel 1, stk. 4, henvises der til forordningens bilag I, som bl. a. indeholder en definition på vin. I bilagets punkt 10 defineres vin som følger:

»*Vin:* Det produkt, som fremstilles udelukkende ved alkoholisk, fuldstændig eller delvis gæring af friske druer, persede eller upersede, eller af druemost.«

3. I 1987-forordningens artikel 15, stk. 4, hedder det, at »det [er] forbudt« at tilsætte vand til vin, medmindre Rådet træffer anden bestemmelse. I artikel 73, stk. 1, bestemmes

* Originalsprog: engelsk.

1 — G. K. Chesterton, »Water and Wine«, *Poems for all Purposes* (1913).

2 — Det relevante kapitel i bilag II er affattet således: »Vin af friske druer; druesaft, hvis gæring er standset ved tilsætning af alkohol.«

3 — I artikel 38, stk. 1, defineres landbrugsvarer som »jordbrugsprodukter, husdyrbrugsprodukter og fiskeriprodukter samt varer, der direkte er forbundet med disse produkter«.

4 — Se Rådets forordning (EØF) nr. 816/70 af 28.4.1970 om supplerende regler for den fælles markedsordning for vin (herefter »1970-forordningen«); EFT 1970 I, s. 212.

5 — EFT L 84, s. 1.

6 — EFT L 184, s. 26.

det (medmindre Rådet har fastsat en lignende undtagelse), at vin, der har »været genstand for ønologiske fremgangsmåder, der ikke er tilladte efter fællesskabsbestemmelserne eller, i mangel deraf, efter national lovgivning, ikke [må] udbydes eller leveres til direkte konsum«. Bestemmelsen indeholder samme begrænsninger for så vidt angår vin, der »ikke er af sund og sædvanlig handelskvalitet«, eller som ikke »svarer til definitionerne i bilag I til denne forordning eller til bestemmelser, der er fastsat i medfør af denne forordning«.

4. Disse forbud afspejler de tidligere regler, der var fastsat i 1970-forordningen. Artikel 28 indeholdt oprindelig de betingelser, som vine skulle opfylde, før de kunne »afgives til umiddelbart menneskeligt forbrug«. Den blev erstattet af artikel 28a, som blev indføjet ved artikel 28 i Rådets forordning (EØF) nr. 1160/76 af 17. maj 1976 om ændring af forordning (EØF) nr. 816/70 om supplerende regler for den fælles markedsordning for vin [7]. I henhold til artikel 28a må vine, som har »været genstand for ønologiske fremgangsmåder, der ikke er tilladt efter fællesskabsbestemmelserne, eller, i mangel deraf, efter de nationale forskrifter, eller som ikke er i overensstemmelse med bestemmelserne i denne forordning eller med de bestemmelser, der er fastsat i medfør af denne« ikke »udbydes eller afsættes til direkte menneskeligt forbrug«. Ifølge artikel 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 1678/77 af 19. juli 1977 om tillæg til forordning (EØF) nr. 816/70 ved indførelse af nye bestemmelser for ønologiske fremgangsmåder og behandlingsmetoder [8] er det »kun de ønologiske fremgangsmåder og behandlingsmetoder, der er omhandlet i denne forordning, og især i bilag IIa (indføjet ved artikel 4) eller i andre fællesskabsbestemmelser, som finder anvendelse inden for vinsektoren« tilladt. Bilag IIa (som ændret) har aldrig tilladt at tilsætte vand til vin. Hvad dette angår er det i artikel 1, stk. 1, i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1972/78 af 16. august 1978 om gennemførelsesbestemmelser for ønologiske fremgangsmåder (herefter »Kommissionens 1978-forordning«), som stadig er i kraft [9], fastsat, at »vine, som i henhold til artikel 28a i forordning (EØF) nr. 816/70 er uegnede til direkte konsum, ikke uden gyldig grund [må] opbevares af en producent eller en handlende« [10]. Kommissionens 1978-forordning giver en valgmulighed, når det fastslås, at vine er uegnede til konsum: De kan »destrueres«, eller de kan forsendes, men kun »hvis de er bestemt til et destilleri, en eddikefabrik eller en virksomhed, som anvender dem til industrielle formål eller til industriprodukter«. Endvidere kan medlemsstaterne i medfør af artikel 1, stk. 2, for at sikre, at vinene ikke når forbrugerne, »med henblik på en bedre identificering ... lade [vine] tilsætte denatureringsmidler eller indikatorer«.

5. I artikel 74, stk. 1, i 1987-forordningen (som ændret) bestemmes det, at Kommissionen efter forvaltningskomitéproceduren fastsætter »analysemetoderne til bestemmelse af indholdet af [... vine] ... som gør det muligt at fastslå, om disse produkter har

7 — EFT L 135, s. 1.
8 — EFT L 187, s. 10.
9 — EFT L 226, s. 11.
10 — Der bør nu henvises til 1987-forordningens artikel 73.

undergået en behandling, der er i strid med de tilladte ønologiske fremgangsmåder«. I artikel 74, stk. 2, fastsættes de analysemetoder, der kan anvendes, såfremt der ikke findes harmoniserede fællesskabsregler. Der er tale om følgende analysemetoder, nemlig

»a) de analysemetoder, der er godkendt af generalforsamlingen for Det Internationale Vinkontor (OIV), og som dette kontor har offentliggjort, eller

b) såfremt en passende analysemetode ikke findes blandt dem, der er nævnt under litra a), en analysemetode, der er i overensstemmelse med de standarder, der er anbefalet af Den Internationale Standardiseringsorganisation (ISO), eller

c) såfremt der ikke foreligger en af de under litra a) og b) nævnte metoder og som følge af den pågældende metodes nøjagtighed, repeterbarhed og reproducerbarhed,

— en analysemetode, der er tilladt i den pågældende medlemsstat, eller

— om nødvendigt, enhver anden egnet analysemetode.«

6. De to første afsnit i artikel 79, stk. 1, i 1987-forordningen er affattet således:

»Medlemsstaterne træffer de fornødne foranstaltninger for at sikre, at fællesskabsbestemmelserne i vinsektoren overholdes. De udpeger en eller flere instanser, som de pålægger at føre kontrol med, at disse bestemmelser overholdes.

De meddeler Kommissionen navn og adresse på:

— de i første afsnit nævnte instanser

— de laboratorier, der er bemyndiget til at foretage officielle analyser inden for vinsektoren.

Kommissionen underretter de øvrige medlemsstater herom.«

7. Kommissionen har med hjemmel i artikel 74 i 1987-forordningen vedtaget forordning (EØF) nr. 2676/90 af 17. september 1990 om fastsættelse af fælles analysemetoder for vin (herefter »Kommissionens 1990-forordning«) [11]. I artikel 1 i Kommissionens 1990-forordning er der fastsat en lang række officielle EF-analysemetoder med henblik på at afsløre ikke-tilladte ønologiske fremgangsmåder. Analysemetoderne er anført i det omfangsrige bilag til forordningen. Artikel 2 indeholder visse regler vedrørende begreberne »repeterbarhed« og »reproducerbarhed«. Ifølge artikel 3 er det tilladt på visse betingelser, der navnlig vedrører nøjagtighed, repeterbarhed og reproducerbarhed, at anvende automatiserede analysemetoder. I tilfælde af tvister er det dog fastsat, at de i bilaget anførte metoder har forrang. Men i det pågældende bilag er der ikke fastsat nogen metode, hvorved det kan kontrolleres, om vinen er tilsat vand.

8. Ved artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 2048/89 af 19. juni 1989 om generelle regler for kontrollen inden for vinsektoren (herefter »1989-forordningen«) [12] forpligtes medlemsstaterne til at træffe »de nødvendige foranstaltninger til at forbedre kontrollen med overholdelsen af forskrifterne for vinsektoren, navnlig inden for de særlige områder, der er omhandlet i bilaget«. I bilaget henvises der bl. a. til »ønologiske fremgangsmåder ...« og »kontrol med vinprodukternes sammensætning«. I artikel 3, stk. 2, hedder det:

»Kontrollen inden for de i bilaget nævnte områder *foretages systematisk eller i form af stikprøver*. Hvis kontrollen foretages i form af stikprøver, skal medlemsstaterne gennem antallet, arten og hyppigheden af de foretagne prøver sørge for, at kontrollen er repræsentativ for hele deres område og står i et passende forhold til mængden af de vinprodukter, der markedsføres eller opbevares med henblik på markedsføring [13]«.

I artikel 13, stk. 1, bestemmes det, at »de laboratorier, medlemsstaterne har udpeget til analyserne som led i anvendelsen af denne forordning, udvælges blandt dem [dvs. de af medlemsstaten udvalgte], der er omhandlet i artikel 79, stk. 1, [i 1987-forordningen]« [14]. I stk. 2 hedder det, at »der anvendes de i nævnte forordning, artikel 74, omhandlede analysemetoder«.

11 — EFT L 272, s. 1.

12 — EFT L 202, s. 32; se artikel 1, stk. 1, første afsnit.

13 — Fremhævelserne skyldes betydningen af disse ord for spørgsmål, der er rejst i denne præjudicielle sag.

14 — Nævnt i punkt 6 ovenfor.

9. I artikel 71, stk. 1, i 1987-forordningen fastsættes det, at vin kun må bringes i omsætning inden for Fællesskabet, når den ledsages af et officielt dokument. De nærmere regler vedrørende dette dokument fremgår nu af artikel 3 i Kommissionens forordning (EØF) nr. 2238/93 af 26. juli 1993 om dokumenter, der ledsager vinprodukter ved transport, og om til- og afgangsbøger i vinsektoren (herefter »Kommissionens 1993-forordning«) [15], som ikke var i kraft på tidspunktet for de begivenheder, der har givet anledning til denne præjudicielle sag. Reglerne svarer imidlertid til de tidligere regler, som fandtes i Kommissionens forordning (EØF) nr. 986/89 af 10. april 1989 om dokumenter, der ledsager vinprodukter ved transport, og om til- og afgangsbøger i vinsektoren med senere ændringer [16]. I artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 986/89 hed det, at »ved transport på Fællesskabets toldområde af mere end 60 l af et uaftappet vinprodukt, der opfylder betingelserne i traktatens artikel 9, stk. 2, kræves der følgende papirer i original ... [fra 1.1.1991] et godkendt forretningspapir ...«. Dette dokument skulle udfærdiges efter den model og de instrukser, der var anført i bilag I og II, og skulle (for transport af uaftappede produkter) bl. a. indeholde oplysning om vinens »virkelige alkoholindhold«. I artikel 6, stk. 1, hed det endvidere:

»Fysiske eller juridiske personer, sammenslutninger af personer og handlende uden fast udsalgssted kan, for så vidt de har bopæl eller sæde på Fællesskabets toldområde og foretager transport af et uaftappet vinprodukt eller en begrænset mængde af et vinprodukt eller lader en sådan foretage, under eget ansvar udstede

— et godkendt forretningspapir ...«

B — *Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger ved den nationale ret*

10. I den foreliggende sag er forelæggelseskendelsen afsagt af Tribunale civile e penale di Ravenna, sezione civile (herefter »den nationale ret«), som anfører, at selskabet Angelo Celestini (herefter »sagsøgeren«) ved stævning, der blev forkyndt den 23. juni 1993, har anlagt sag mod selskabet Saar-Sektkellerei Faber (herefter »sagsøgte«) med følgende påstande:

»a) Det fastslås, at sagsøgte ved at nægte at modtage det parti vin, som Celestini havde leveret, med den begrundelse, at der ifølge de analyser, der var foretaget efter metoden til isotopsøgning af ilt i vand (magnetisk resonans), var tale om fortyndet vin, og ved at undlade at gøre indsigelse imod de af den tyske forvaltningsmyndighed trufne foranstaltninger

15 — EFT L 200, s. 10.

16 — EFT L 106, s. 1. Forordning nr. 986/89 med senere ændringer blev ophævet pr. 1.9.1993 ved artikel 21 i Kommissionens 1993-forordning.

har pådraget sig erstatningsansvar over for sagsøgeren i henhold til artikel 2043 i civillovbogen [17].

b) Der gives Celestini tilladelse til at se bort fra de af den tyske forvaltningsmyndighed trufne foranstaltninger og til på grundlag af de gennemførte analyser at markedsføre den del af produkterne, som ikke er sendt til destillation, som bordvin for at undgå yderligere tab ud over dem, som allerede er lidt på grund af destillationen.«

11. Den nationale ret har derefter henvist til sagsøgerens påstand om, at den analysemetode med magnetisk resonans, der er anvendt af de tyske myndigheder i den foreliggende sag, »ikke er at finde blandt de metoder, der udtrykkeligt er anført i fællesskabslovgivningen (forordning (EØF) nr. 2676/90), hvilket medfører, at såvel de nævnte nationale myndigheders som sagsøgtes handlinger er retsstridige«. Den nationale ret har påpeget, at det er vigtigt at afklare spørgsmålet, om den anvendte analysemetode er lovlig. Den nationale ret finder, at »såfremt analysemetoden kendes lovlig, må sagsøgte frifindes for så vidt angår alle sagsøgerens påstande, både med hensyn til erstatningskravet og med hensyn til kravet om at få tilladelse til at se bort fra den tyske forvaltningsmyndigheds foranstaltning og markedsføre det vinparti, der er erklæret uegnet til salg«. Retten har derfor besluttet at anmode Domstolen om præjudicielt at afgøre »[de tre] spørgsmål, der er rejst af sagsøgeren«. Spørgsmålene har følgende ordlyd:

»1) Skal EØF-traktatens artikel 30 fortolkes således, at den forbyder en medlemsstat at træffe en afgørelse, som hindrer indførsel og markedsføring på sit område af et parti vin hidrørende fra en anden medlemsstat, når den pågældende vin er ledsaget af behørige analyseattester i oprindelseslandet, hvorved det godtgøres, at vinen er i fuld overensstemmelse med gældende fællesskabslovgivning?

2) Er der i det i spørgsmål 1 omhandlede tilfælde i EØF-traktatens artikel 36 hjemmel for indførselsmedlemsstaten til at se bort fra de analyseresultater vedrørende vinen, som er opnået i udførselsmedlemsstaten, og at anse sig for beføjet til at varetage de tvingende hensyn til artikel 36 ved anvendelse af

17 — Artikel 2043, som findes i lovbogens afsnit IX under overskriften »Dei fatti illeciti« (»retsstridige handlinger«), bestemmer følgende: »*Erstatning for retsstridige handlinger.* — Enhver forsætlig eller uagtsom skadevoldende handling pådrager skadevolderen erstatningsansvar.«

en metode til analyse af vinen, der hviler på isotopsøgning af ilten, jf. spørgsmål 3?

3) Indeholder artikel 74, stk. 2, litra c), i forordning (EØF) nr. 822/87, sammenholdt med bestemmelserne i forordning (EØF) nr. 2676/90 hjemmel for at anse resultaterne fra en analyse udført isoleret af et parti vin med metoden benævnt 'isotopisk iltsøgning 16/18' for lovlige og troværdige, idet de er nøjagtige, repeterbare og reproducerbare som omhandlet i nævnte artikel 74, såfremt der a) ikke findes en databank, som indeholder oplysninger om egenskaberne ved en vin fra et bestemt område indsamlet systematisk i flere vinproduktionsår og således beskafne, at de udgør et rimeligt sammenligningsgrundlag, b) som bevismateriale udelukkende anvendes de analyseværdier vedrørende magnesium, askeindhold osv., der bl. a. på grundlag af de foretagne analyser fremstår som uensartede og indbyrdes modstridende?«

12. På baggrund af de dokumenter, der ledsagede forelæggelseskendelsen, og de skriftlige indlæg, som er indgivet til Domstolen, finder jeg, at Domstolen kan tage følgende yderligere omstændigheder og detaljer vedrørende hovedsagen i betragtning, idet jeg dog vil påpege, at det i sidste instans påhviler den nationale ret at tage stilling til de faktiske omstændigheder.

13. I januar 1991 indgik sagsøgeren, en vinproducent med hjemsted i Barbiano, Italien, aftale om levering af 60 000 hl hvid bordvin og 10 000 hl rød bordvin til sagsøgte, som har hjemsted i Trier, Tyskland, og som har specialiseret sig i fremstilling af mousserende vin. Denne sag vedrører alene rødvinen. Rødvinen blev leveret i to lige store forsendelser. Den første blev leveret uden vanskeligheder og synes ikke at være gjort til genstand for nogen særlig kontrol i Tyskland, så vidt man kan skønne ud fra de tilgængelige oplysninger.

14. Den anden forsendelse blev afsendt i forseglede beholdere. Det er uklart, hvilke nøjagtige analysecertifikater der ledsagede denne forsendelse. Ifølge sagsøgerens skriftlige indlæg, som er den eneste kilde til oplysninger, blev der udført en række analyser efter de tyske myndigheders analyse, som var foretaget i juli 1991 (jf. nedenfor). Et af analysecertifikaterne, der var vedlagt sagsøgerens indlæg som dokument 4, blev i retsmødet af Italien beskrevet som et »klassisk toldledsagedokument«. Dokument 4 synes (på grundlag af en meget utydelig kopi) at være dateret den 4. juli 1991. Det beskrives som analyserapport (Relazione di Analisi) nr. 327/91, der er underskrevet på vegne »Enot. Alvise TOFFOLETTO«. Blandt de anførte analyseresultater er der et, der angiver et alkoholindhold på 9,25 volumenprocent og, som fremhævet af den italienske befuldmægtigede, et askeindhold på 2,32 g/l. Dateringen af dokument 4 passer godt med,

at det har ledsaget varerne. Før jeg går videre med min gennemgang af dokumentet, må jeg nævne dokument 5 og 6, som er vedlagt sagsøgerens indlæg. Umiddelbart synes disse dokumenter at stamme fra ønologilaboratoriet (Laboratorio Enochimico) i Verona. De er begge dateret den 21. marts 1991. Det ene vedrører en undersøgelse af sukkertilsætningen, det andet en måling af indholdet af en række kemiske stoffer, men hverken vand- eller alkoholindholdet er nævnt.

15. Den anden forsendelse blev underkastet kontrol af de tyske myndigheder, idet visse stikprøver af vinen blev undersøgt af Chemisches Untersuchungsamt Trier (herefter for kortheds skyld »CUT«). De omstændigheder, der førte til denne analyse, blev forelagt Domstolen for første gang i retsmødet. Den tyske regerings befuldmægtigede præciserede omhyggeligt, at de tyske myndigheders indsigelse ikke først og fremmest byggede på den af CUT foretagne undersøgelse. Vinen var nemlig oprindelig blevet undersøgt efter traditionelle metoder. Alkoholindholdet, som var på 9,1% (9,25% ifølge dokument 4), og indholdet af magnesium, aske og restekstrakter blev anset for at være for lavt. Endvidere fandt fire af de fem vinsmagere, at vinen var vandig og tynd, og de afviste den derfor. Isotopmetoden blev alene anvendt for at underbygge disse resultater. De undersøgelser, som blev foretaget af CUT med bistand fra et institut etableret i Jülich, Tyskland, omfattede en, der byggede på en analysemetode, som herefter for nemheds skyld vil blive beskrevet som »magnetisk resonans«-metoden eller »iltforhold 16/18-søgningen« eller »metoden« [18]. Ifølge CUT's rapport viste metoden med magnetisk resonans, at vinen var blevet tilsat vand. Vinen blev derefter beslaglagt, tilsyneladende efter instruks fra Statsadvokaturen den 24. juli 1991.

16. Sagsøgeren blev ved telefax af 13. august 1991 skriftligt underrettet om vinens beslaglæggelse, og han blev anmodet om at sørge for, at vinen blev sendt retur til Italien. Sagsøgeren havde anmodet et specialiseret laboratorium i Faenza i Italien om at udføre en ny prøve, mens sagsøgte den 7. oktober 1991 sendte visse vinprøver til undersøgelse hos det i Tyskland etablerede Fresenius-laboratorium. Den 31. juli 1991 konstaterede Faenza-laboratoriet uden at have anvendt metoden med magnetisk resonans, at vinen ikke var blevet tilsat vand. Den 3. januar 1992 udtalte Fresenius-instituttet, at det ikke havde den nødvendige erfaring til at kontrollere nøjagtigheden af metoden med magnetisk resonans. Fresenius-instituttet erklærede

18 — Det fremgår af Kommissionens indlæg, at iltforhold 16/18-søgningen i det væsentlige går ud på at analysere iltisotoperne i de vandmolekyler, der findes i vinen. Iltatomer optræder i tre forskellige isotopiske former, nemlig O^{16} som er den mest udbredte (99,8% af det samlede antal), O^{17} (0,04%) og O^{18} (0,16%). Iltatommassen og følgelig massen af de vandmolekyler, som indeholder iltatomerne, varierer i forhold til deres isotopiske sammensætning. Forholdet mellem isotoperne O^{18}/O^{16} afhænger af vandets oprindelse. Vand fra planteriget som det, der indeholdes i druer, har flere isotoper af typen O^{18} end regn- eller kildevand. Iltforhold 16/18-søgningen gør det muligt at måle indholdet af O^{18}-isotoper. Havvand anvendes som sammenlignings-grundlag, og indholdsmæssige afvigelser herfra i vand af forskellig oprindelse udtrykkes i »delta«-enheder. Når vin tilsættes vand, falder vinens oprindelige delta-enhedsværdi, og det har derfor været muligt at anvende iltforhold 16/18-søgningen til at afsløre vandtilsætning.

tillige, at CUT (som bekræftet af Tyskland i retsmødet) også havde tyet til andre, mere traditionelle, indikatorer som f.eks. sensoriske prøver, vinens lave alkoholindhold og dens indhold af magnesium og aske. Efter instituttets opfattelse var disse indikatorer ikke tilstrækkelig beviskraftige til at vise, at vinen var blevet fortyndet.

Kommissionen [19], sendt til destillering, mens de italienske toldmyndigheder gav tilladelse til, at resten af vinen på ny blev oplagret i sagsøgerens kældre uden at blive etiketteret, forseglet eller mærket på nogen speciel måde.

II — Indlæg for Domstolen

17. Den 21. januar 1992 anmodede sagsøgeren skriftligt sagsøgte om at indlede den procedure, der skulle sikre vinens frigivelse. Sagsøgte besluttede imidlertid at anmode om udtalelser fra yderligere to laboratorier, som benyttede metoden med magnetisk resonans. Det gav følgende resultater: Den 12. februar 1992 anlagde Landwirtschaftlich-chemische Bundesanstalt i Østrig det synspunkt, at vinen ikke var egnet til at blive markedsført, mens det i Frankrig etablerede Eurofins-laboratorium den 13. februar 1992 konkluderede, at isotopindholdet i den forelagte prøve viste, at der var tale om ca. 15% vandtilsætning. Sagsøgte anmodede derefter de tyske myndigheder om at fortsætte returneringen af vinen til Italien. Efter denne anmodning pålagde Landbrugsministeriet i Rheinland-Pfalz sagsøgeren at meddele det navnet på et italiensk destilleri, hvortil vinen kunne sendes for at blive destilleret. Sagsøgeren udpegede et destilleri ved skrivelse af 11. maj 1992, og vinen blev den 9. juli 1992 sendt tilbage til Italien af de tyske myndigheder. Men kun en del af vinen blev, i hvert fald ifølge

18. Sagsøgeren, sagsøgte, Den Italienske Republik, Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland samt Kommissionen har indgivet skriftlige indlæg. Bortset fra Det Forenede Kongerige var de alle til stede i retsmødet. Forbundsrepublikken Tyskland var også mødt. Da den tyske regering ikke havde indgivet skriftlige indlæg, henholdt den sig i det store og hele til Det Forenede Kongeriges og Kommissionens indlæg.

19 — Kommissionen baserer denne påstand på beviser, som den fandt i forbindelse med inspektioner, der blev gennemført under et officielt kommissionsbesøg i Italien mellem 1. og 4.9.1992. Sagsøgerens påstand i sagen for den nationale ret bekræfter implicit rigtigheden af Kommissionens påstand.

III — Gennemgang

A — *Spørgsmålet, om de præjudicielle spørgsmål kan realitetsbehandles*

19. Kommissionen, der i retsmødet fik støtte fra Tyskland, har anført, at de af den nationale ret forelagte præjudicielle spørgsmål ikke bør realitetsbehandles. Kommissionen har fremsat fire argumenter til støtte herfor: i) Den forelæggende ret har ikke kompetence; ii) den nationale rets beskrivelse af sagens faktiske og retlige sammenhæng er for upræcis og ufuldstændig; iii) sagsbehandlingen for den nationale ret synes at være af fiktiv karakter; iv) de forelagte spørgsmål synes ikke at have betydning for tvisten i hovedsagen.

20. Med hensyn til den nationale rets kompetence har Kommissionen henvist til, at der ikke er tale om en sag om kontraktforhold, og at det i medfør af artikel 2 i Bruxelleskonventionen er de tyske retter, der er kompetente, da den sagsøgte virksomhed er beliggende i Tyskland [20]. Kommissionen har erkendt, at det ifølge Italiens borgerlige retsplejelov i almindelighed tilkommer sagsøgte at gøre indsigelse med hensyn til de italienske retters kompetence, og at sagsøgte ikke har rejst en sådan indsigelse i denne sag. Kommissionen har dog gjort gældende, at det i den foreliggende sag ikke kan benægtes, at det er åbenbart, at de præjudicielle spørgsmål ikke bør antages til realitetsbehandling, og at tvistens fiktive karakter understreges af, at sagsøgte ikke bestrider den italienske rets kompetence.

21. I traktatens artikel 177 henvises der kun til Domstolens kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål. Opgavefordelingen mellem domstolene og de nationale retter, som kan (og i visse tilfælde skal) forelægge Domstolen præjudicielle spørgsmål i medfør af artikel 177, giver efter min opfattelse ikke Domstolen mulighed for at rejse det spørgsmål, om en national ret, som har besluttet at forelægge et præjudicielt spørgsmål i medfør af artikel 177, efter loven burde have erklæret sig inkompetent. Spørgsmålet om nationale retters kompetence til at behandle og afgøre tvister, der er forelagt dem, skal i overensstemmelse med opgavefordelingen mellem disse retter og Domstolen afgøres af de nationale retter i henhold til den nationale lovgivning. Domstolen kan ikke anfægte nationale retters kompetence på deres eget område [21]. Som

20 — Konvention af 27.9.1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret ved konvention af 9.10.1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse, EFT L 304, s. 77, ved konvention af 25.10.1982 om Den Hellenske Republiks tiltrædelse, EFT L 388, s. 1, og konvention af 26.5.1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse, EFT L 285, s. 1.

21 — Se generaladvokat Jacobs' forslag til afgørelse og Domstolens dom af 11.7.1996 i sag C-39/94, SFEI m.fl., Sml. I, s. 3547, punkt 30 i forslaget til afgørelse og dommens præmis 24.

Domstolen har fastslået i Balocchi-sagen [22], hvor den nationale rets kompetence i afgiftssager blev anfægtet,

»... tilkommer det ikke Domstolen at undersøge, om den kendelse, der forelægges den, er afsagt i overensstemmelse med de nationale bestemmelser vedrørende retternes sammensætning og virkemåde.

Domstolen er derfor bundet af en forelæggelseskendelse, der er afsagt af en ret i en medlemsstat, så længe denne ikke er blevet omgjort under en eventuel anke efter national ret«.

Endvidere har Domstolen i Bosman-sagen bemærket, at »når de af den nationale retsinstans stillede spørgsmål vedrører fortolkningen af en bestemmelse i fællesskabsretten, er Domstolen ... principielt forpligtet til at træffe afgørelse herom« [23]. Det er dog meget muligt, således som Kommissionen og Tyskland faktisk har gjort gældende i den foreliggende sag, at en forelæggelsesrets tilsyneladende meget brede vurdering af sin egen kompetence bør gøre Domstolen opmærksom på muligheden af, at en heraf følgende forelæggelse af præjudicielle spørgsmål faktisk kan udgøre misbrug af den i artikel 177 fastsatte procedure for præjudicielle spørgsmål. Det er klart værd at lægge mærke til, at den italienske ret i hovedsagen som følge af begivenheder i Tyskland faktisk anmodes om at tage stilling til lovligheden af en tysk forvaltningsmyndigheds handling i Tyskland. Kompetencespørgsmål af denne art er dog ikke et anliggende for fællesskabsretten, medmindre de rejses i forbindelse med et spørgsmål om fortolkning af Bruxelles-konventionen.

22. Kommissionen har dernæst gjort gældende, at den sag, der ligger til grund for de præjudicielle spørgsmål i den foreliggende sag, er ganske fiktiv. Kommissionen har påberåbt sig tre grunde til støtte for sin påstand om, at det princip, Domstolen har knæsat i Foglia I-sagen, bør anvendes i den foreliggende sag [24]. Den har for det første henvist til de i høj grad »sammenfaldende synspunkter« mellem de to parter for så vidt angår såvel de omtvistede spørgsmål som beslutningen om at forelægge Domstolen spørgsmål. Kommissionen har for det andet gjort gældende, at den *reelle* genstand for tvisten i hovedsagen ikke er sagsøgerens erstatningskrav over for sagsøgte, men derimod lovligheden af den tyske afgørelse om, at vinen »er uegnet til menneskeligt konsum«. For det tredje viser referatet af retsmødet ved den nationale ret den 15. oktober 1993, i hvert fald ifølge Kommissionen, at der er

22 — Dom af 20.10.1993, sag C-10/92, Sml. I, s. 5105, præmis 16 og 17.

23 — Dom af 15.12.1995, sag C-415/93, Sml. I, s. 4921, præmis 59.

24 — Dom af 11.3.1980, sag 104/79, Sml. s. 745.

enighed mellem parterne hvad angår ønskeligheden af at forelægge Domstolen spørgsmål.

23. De principper, der er fastslået i sagerne Foglia I og Foglia II, bør anvendes med stor forsigtighed, da de sætter spørgsmålstegn ikke alene ved gyldigheden af en national rets kendelse, men også ved, om parterne i hovedsagen har handlet i god tro [25]. De væsentlige omstændigheder i disse to sager er velkendte: Foglia, en italiensk vinhandler, indvilgede i at sælge et parti vin til Novello, en italiensk kunde, idet vinen skulle leveres til en adresse i Frankrig. Kontrakten indeholdt dog fra begyndelsen en klausul om, at eventuelle afgifter, som de italienske eller franske myndigheder måtte kræve »i strid med ordningen vedrørende varernes frie bevægelse mellem de to lande, eller i hvert fald med urette«, ikke skulle bæres af køberen [26]. Der blev ved vinens indførsel til Frankrig opkrævet visse afgifter, som Novello især under påberåbelse af traktatens artikel 95 efterfølgende nægtede at betale. Dette førte til et sagsanlæg i Italien frà Foglia's side og i sidste instans til forelæggelse af visse præjudicielle spørgsmål for Domstolen. Domstolen fastslog, at parterne havde indsat bestemmelsen »med henblik på at foranledige den italienske ret til at udtale sig på dette punkt« [27]. Domstolen, som henviste til »denne konstruktions *kunstige karakter*«, fastslog, at den »virksomhed«, den skal udøve i henhold til artikel 177, består i »at forsyne enhver ret i Fællesskabet med de fortolkningselementer vedrørende fællesskabsretten, som er nødvendige for retten til løsning af de *reelle tvister*, som rejses for den« [28]. Domstolen fastslog således, at den »ikke [var] kompetent til at træffe afgørelse vedrørende de af den nationale ret forelagte spørgsmål«. Den nationale ret forelagde herefter yderligere spørgsmål for Domstolen til præjudiciel afgørelse [29]. Domstolen fastslog i den anden sag, at selv om det tilkommer de nationale retter at vurdere, om det er nødvendigt at lade et præjudicielt spørgsmål afgøre, er deres »skønsmæssige beføjelse« ikke ubegrænset [30]. Domstolen betonede navnlig, at »artikel 177 ikke tillægger Domstolen som opgave at udøve responderende virksomhed vedrørende generelle eller hypotetiske spørgsmål, men at bidrage til justitsforvaltningen i medlemsstaterne«. Domstolen fastslog videre følgende:

»Domstolen savner således kompetence til at besvare fortolkningsspørgsmål, der stilles i forbindelse med processuelle arrangementer, som parterne har konstrueret med henblik på at formå Domstolen til at tage stilling til nærmere bestemte problemer i fællesskabsretten, og som ikke er udtryk for et objektivt behov i forbindelse med løsningen af en retstvist [31]«.

25 — Se Foglia I-dommen, a.st., og dom af 16.12.1981, sag 244/80, Foglia II, Sml. s. 3045.

26 — Foglia I-dommen, a.st., præmis 3.

27 — Se præmis 10.

28 — Se præmis 11, mine fremhævelser.

29 — Se Foglia II-dommen, a.st., fodnote 25 ovenfor. Sagsøgte anfægtede Domstolens fortolkning af artikel 177 i Foglia I-dommen, hvorefter den nationale ret fandt det nødvendigt at forelægge Domstolen nærmere bestemte spørgsmål »vedrørende fortolkningen af ... artikel 177 med henblik på at opnå en nærmere og nøjagtigere vurdering af rækkevidden og betydningen af dommen [i Foglia I-sagen]«; præmis 8 og 9.

30 — Foglia II-dommen, præmis 15 og 16.

31 — Se dommens præmis 18.

24. Som generaladvokat Lenz påpegede i sit forslag til afgørelse i Bosman-sagen, er udgangspunktet for Domstolens domme i Foglia-sagerne, at Domstolen ikke bør afgøre præjudicielle spørgsmål i sager, hvor artikel 177-proceduren er blevet »misbrugt« [32]. Dette princip bør efter min opfattelse anvendes med måde og med den allerstørste forsigtighed af Domstolen. Det fremgår helt bestemt klart af en gennemgang af sagens akter og de indlæg, der er indgivet af parterne i den foreliggende sag, at der i høj grad er sammenfaldende synspunkter mellem sagsøgeren og sagsøgte med hensyn til nødvendigheden af en præjudiciel afgørelse og det ønskede resultat af en sådan afgørelse. Det kan også bemærkes, at, selv om det var de tyske myndigheders handling, der forhindrede opfyldelsen af kontraktens formål, var ingen af parterne villig til at anfægte denne handling ved at kræve dens lovlighed prøvet ved de kompetente tyske retter. Parterne synes at have en fælles interesse i salget af italiensk vin i Tyskland og endog i at bestride egnetheden af iltforhold 16/18-søgningen. Men de aftalte ikke på forhånd at indgå en kontrakt med den bagtanke, at denne på et senere stadium skulle få en ret i en medlemsstat til at anmode om en præjudiciel afgørelse vedrørende fællesskabslovgivningens forenelighed med visse lovbestemmelser i en anden medlemsstat. I stedet har sagsøgeren i Italien anlagt erstatningssag mod sagsøgte i henhold til artikel 2043 i den italienske civillovbog, en sag, hvis heldige udfald synes i hvert til en vis grad at afhænge af gyldigheden af den analysemetode, der er brugt i Tyskland. Det sagsøgte selskab har i retsmødet bemærket, at det ikke havde anfægtet den italienske rets kompetence, fordi det var sikker på at vinde sagen i sidste instans. Sagsøgte har også udtalt, at der, da der for tiden verserer andre sager for de tyske retter (dog tilsyneladende uden sagsøgte som part) vedrørende tyske myndigheders konfiskation af italienske vine på grundlag af resultater opnået efter iltforhold 16/18-metoden, nu er »behov for at få klarhed i dette spørgsmål ved at lade Domstolen tage stilling til det«.

32 — Se punkt 83 og 84 i forslaget til afgørelse. Til støtte for sin fortolkning henviser generaladvokaten særlig til præmis 23 i dommen i sag C-231/89, Gmurzynska-Bscher, Sml. I, s. 4003, i hvilken Domstolen fandt det nødvendigt at knytte et forbehold til reglen om, at de nationale domstole afgør, om en præjudiciel afgørelse er nødvendig, »såfremt det var klart, at proceduren efter traktatens artikel 177 blev anvendt i strid med sit formål og i virkeligheden tilsigtede at foranledige Domstolen til at træffe afgørelse om en konstrueret tvist, eller såfremt det er åbenlyst, at den fællesskabsretlige bestemmelse, som er forelagt Domstolen til fortolkning, ikke finder anvendelse«. Denne fortolkning er også forenelig med det synspunkt, generaladvokat Sir Gordon Slynn fremsatte i sit forslag til afgørelse i Foglia II-sagen, hvori han anførte, at Domstolen havde antaget, at den savnede kompetence i Foglia I-sagen »på grund af, at den fandt det bevist, at der ikke bestod noget reelt stridsspørgsmål om fællesskabsretten mellem sagens parter. Sagen for den italienske domstol, og muligvis hele sagsforholdet, var ifølge Domstolens opfattelse konstrueret med henblik på at opnå en afgørelse vedrørende et spørgsmål, som parterne allerede var enige om. Da der ikke forelå noget stridsspørgsmål mellem parterne, havde Domstolen hverken pligt eller ret til at træffe afgørelse i sagen« (Sml. s. 3045, navnlig s. 3069).

25. Der er en forskel mellem en anmodning om præjudiciel afgørelse under en prøvesag, der er opstået som følge af en reel retstvist, og en tilsvarende anmodning i en fiktiv sag. Jeg er overbevist om, at denne sag hører til første kategori. Jeg betragter det herved som afgørende, at mens det i Foglia-sagerne var klart, at parterne bevidst havde skabt en fiktiv tvist ved hjælp af kontraktbestemmelser, der skulle formå den italienske ret til at fremsætte den ønskede anmodning om præjudiciel afgørelse, kan det samme ikke siges om den foreliggende sag. Jeg foreslår derfor ikke, at Domstolen erklærer sig

inkompetent med den begrundelse, at tvisten i hovedsagen, som førte til anmodningen, udgør et forsøg på at misbruge artikel 177-proceduren.

26. Det må derefter overvejes, om den nationale ret har givet tilstrækkelige oplysninger i sin forelæggelseskendelse til, at Domstolen kan give en brugbar besvarelse af de forelagte spørgsmål. Kommissionen har gjort gældende, at den nationale rets redegørelse for omstændighederne og sammenfatning af de retlige spørgsmål og retsforhandlingerne er lakonisk samt ikke gør det klart, hvilke nøjagtige retlige omstændigheder der fik den nationale ret til at fremsætte en anmodning om præjudiciel afgørelse. Kommissionen har bl. a. under henvisning til Domstolens afgørelser i sagerne Lourenço Dias, Meilicke og Telemarsicabruzzo [33] hævdet, at forelæggelseskendelsen her i sagen ikke godtgør behovet for at give en fortolkning af fællesskabsretten, som vil være nyttig for den nationale ret. Da der er en nøje sammenhæng mellem dette spørgsmål og Kommissionens fjerde argument om formaliteten, nemlig at de forelagte spørgsmål ikke synes at have nogen forbindelse med tvisten i hovedsagen [34], vil jeg behandle disse samlet. Kommissionen har bemærket, at lovligheden eller ulovligheden af de tyske foranstaltninger absolut ikke har nogen forbindelse med tvisten i hovedsagen.

27. Selv om jeg ikke er uenig med sagsøgerens erklæring i retsmødet om, at forelæggelseskendelsen i den foreliggende sag »ikke er af eksemplarisk klarhed«, finder jeg den ikke så mangelfuld, at Domstolen ikke kan forvisse sig om de omstændigheder, der ligger til grund for kendelsen. Ved hjælp af parternes indlæg og efter en gennemgang af de sagsakter, som ledsagede forelæggelseskendelsen, har det været muligt at finde frem til de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for sagen, i en tilstrækkelig detaljeret form til, at det er muligt at rådgive den nationale ret. Som Domstolen fastslog i Foglia II-dommen, indebærer »den samarbejdsånd, der må beherske udførelsen af de opgaver, artikel 177 pålægger henholdsvis de nationale domstole og EF-Domstolen ... en pligt for Domstolen til at respektere de nationale domstoles eneansvarsområde, men indebærer samtidig, at de nationale domstole ... tager hensyn til den opgave, som Domstolen alene varetager på området« [35]. I Bosman-sagen erklærede generaladvokat Lenz, at »den nationale ret bedst kan bedømme, om der er behov for en præjudiciel afgørelse fra Domstolen«, og at »Domstolen ... kun undtagelsesvis, ... [bør] sætte sig ud over den nationale rets vurdering« [36]. Det, der efter min opfattelse kræves, er en vurdering af, om der er fremlagt tilstrækkelige detaljer til at muliggøre en meningsfuld besvarelse fra Domstolens side.

33 — Se henholdsvis domme af 16.7.1992, sag C-343/90, Sml. I, s. 4673, og sag C-83/91, Sml. I, s. 4871, samt dom af 26.1.1993, forenede sager C-320/90, C-321/90 og C-322/90, Sml. I, s. 393.

34 — I denne forbindelse har Kommissionen bl. a. henvist til dom af 16.6.1981, sag 126/80, Salonia, Sml. s. 1563.

35 — Se præmis 20.

36 — Se punkt 101 i forslaget til afgørelse.

28. Med hensyn til de præjudicielle spørgsmåls betydning for afgørelsen af tvisten i hovedsagen, navnlig for så vidt angår påstandens andet led, er jeg på visse af punkterne enig med Kommissionen, når den betvivler, at de kan realitetsbehandles. Selv om den nationale ret på grundlag af Domstolens besvarelse af de forelagte spørgsmål skulle konstatere, at de tyske myndigheder handlede i strid med fællesskabsretten, da de underkastede den leverede vin en undersøgelse efter metoden med magnetisk resonans, har den nationale ret ikke forklaret, nøjagtigt hvorledes dette vil støtte sagen mod sagsøgte. Det eneste, den nationale ret har sagt, er, at såfremt Domstolen anerkender den anvendte metode som forenelig med fællesskabsretten, må sagsøgte frifindes på alle punkter. Sagsøgeren har i sin påstand om erstatning omtalt den angivelige fejl, som sagsøgte skulle have begået ved at undlade at anlægge sag i Tyskland mod de tyske forvaltningsmyndigheder. Generaladvokat Warner kunne i sit forslag til afgørelse i Foglia I-sagen ikke se nogen grund til at udelukke muligheden af at rejse et spørgsmål i en sag mellem to private, der er indbragt for en ret i en medlemsstat, vedrørende foreneligheden af en anden medlemsstats lovgivning med fællesskabsretten. Han fandt endog, at den nationale ret ville være »forpligtet til at tage stilling til spørgsmålet«. Men naturligvis ville rettens dom, som han påpegede, »imidlertid alene have retskraft mellem sagens parter« og kunne ikke »binde den medlemsstat, hvis retsregler anfægtes« [37]. Det tilkommer den nationale ret i lyset af denne redegørelse for grænserne for sin kompetence at vurdere konsekvenserne af en sådan eventuel uforenelighed for parterne i tvisten.

29. Den pligt til at samarbejde, som de nationale retter og Domstolen har i artikel 177-sager, forpligter efter min opfattelse Domstolen til alene at nægte at besvare de forelagte spørgsmål, såfremt det af omstændighederne meget klart fremgår, at der ikke med rimelighed kan forventes et reelt nyttigt svar. På denne baggrund og under hensyntagen til, at Domstolen i artikel 177-sager »hverken [kan] anvende traktaten på et bestemt sagsforhold eller efterprøve en intern retsakts gyldighed i forhold til traktaten, således som den har fået til opgave at gøre det i artikel 169 og 170« [38], er jeg overbevist om, at det ikke kan siges om anmodningen om præjudiciel afgørelse i denne sag, at »der ikke er givet præcise oplysninger om de retlige og faktiske forhold, som den nationale ret sigter til«, således at »Domstolen ikke ... [kan] foretage en brugbar fortolkning af fællesskabsretten« [39]. Derfor finder jeg det ikke godtgjort, at forelæggelseskendelsen ikke kan realitetsbehandles, og jeg foreslår følgelig Domstolen at besvare de deri indeholdte spørgsmål.

37 — Sml. 1980, s. 745, navnlig s. 764.

38 — Dom af 4.2.1965, sag 20/64, Albatros, Sml. 1965-1968, s. 3, særlig s. 4.

39 — Se f.eks. kendelse af 2.2.1996, sag C-257/95, Bresle, Sml. I, s. 233, præmis 18.

B — *Gennemgang af de forelagte spørgsmål*

30. Jeg er enig med Kommissionen i, at de tre spørgsmål, der er forelagt af den nationale ret, i det væsentlige rejser to særskilte fællesskabsretlige spørgsmål. For det første er der spørgsmålet, om en erklæring, afgivet efter en undersøgelse i en medlemsstat, om, at en vinforsendelse fra en anden medlemsstat, som er leveret med det rigtige ledsagedokument ifølge fællesskabsretten, er uegnet til menneskeligt konsum, er forenelig med traktatens artikel 30, og i benægtende fald, om erklæringen kan begrundes med henvisning til artikel 36; det andet spørgsmål er, om en medlemsstats anvendelse af en undersøgelse efter metoden med magnetisk resonans for at afgøre, om en vin er egnet til menneskeligt konsum, er forenelig med fællesskabsretten.

i) Forholdet mellem vinkontrol og de frie varebevægelser

31. Sagsøgeren har med støtte fra Italien gjort gældende, at de tyske myndigheders afvisning af at anerkende den i Italien foretagne kontrol i denne sag er en krænkelse af det almindelige princip om, at medlemsstaterne gensidigt skal anerkende hinandens kontrolforanstaltninger, hvilket princip følger af traktatens artikel 30. Sagsøgeren har bemærket, at dette navnlig er tilfældet, når vinprøverne som i den foreliggende sag er blevet transporteret fra Italien i forseglede containere. Sagsøgeren har endvidere hævdet, dog uden at henvise til noget bevis herfor, at den undersøgelse, sagsøgerens vin blev underkastet, blot er endnu et eksempel på den systematiske undersøgelse af italienske vine, som han påstår, at de tyske myndigheder foretager i strid med artikel 30.

32. Sagsøgeren har også gjort gældende, at de tyske myndigheders handlinger ikke kan begrundes med beskyttelse af menneskers liv og sundhed i henhold til traktatens artikel 36, da de blev udført under omstændigheder, hvor der ikke blev givet nogen gyldig begrundelse for at nægte at acceptere resultaterne af de undersøgelser, der var foretaget i udførselslandet. Såvel sagsøgeren som Italien har gjort gældende, at de i Italien gennemførte undersøgelser af de pågældende vine i det mindste viste, at der var en formodning for, at vinene var i overensstemmelse med fællesskabsreglerne, hvilken formodning ikke kan afkræftes som følge af en undersøgelse i Tyskland efter en metode, som disse fællesskabsregler ikke anerkender.

33. Sagsøgeren accepterer, at en indførselsmedlemsstat, såfremt der opstår tvivl om resultaterne af den første undersøgelse, har tilladelse til at udføre yderligere undersøgelser, men disse undersøgelser må kun være baseret på officielle analysemetoder. I retsmødet har Italien gjort gældende, at der ikke kan rejses tvivl om gyldigheden af resultaterne af en officiel undersøgelse foretaget i en

medlemsstat, på grundlag af en uofficiel undersøgelse foretaget i en anden medlemsstat.

34. Det Forenede Kongerige, som har indgivet grundige og detaljerede skriftlige indlæg, har påpeget, at fremstilling og markedsføring af vin er underkastet reglerne i en meget detaljeret fælles markedsordning, der bl. a. har til formål at hindre markedsføring af vine, som enten er til fare for forbrugernes sundhed eller er af dårlig kvalitet. Af 1987- og 1989-forordningerne fremgår det klart, at vin, der har været genstand for en uautoriseret ønologisk fremgangsmåde, er uegnet til konsum, og at tilsætning af vand til vinen udgør en sådan uautoriseret fremgangsmåde. Når sådanne fremgangsmåder anvendes, må de kompetente myndigheder i hver enkelt medlemsstat efter Det Forenede Kongeriges opfattelse sikre, at den forfalskede vin ikke når frem til forbrugeren. Det Forenede Kongerige har påpeget, at ikke alene den medlemsstat, hvor vinen er produceret, men også den medlemsstat, på hvis område vinen befinder sig på et givet tidspunkt, har denne forpligtelse i henhold til 1989-forordningen. Endvidere forpligter fællesskabsreglerne ikke producentmedlemsstaten til at fremlægge særlige analysecertifikater for vinen; reglerne forpligter ej heller indførselsmedlemsstaten til at acceptere noget certifikat, der faktisk er udstedt i oprindelsesmedlemsstaten, som bevis for at reglerne er overholdt. Ifølge Det Forenede Kongerige er det eneste dokument, som ifølge fællesskabsretten skal ledsage vin i fri omsætning i Fællesskabet, det dokument, der kræves ifølge artikel 3 i Kommissionens 1993-forordning, som ikke forudsætter nogen bestemt analyse. Det Forenede Kongerige har konkluderet, at det ikke i sig selv er i strid med traktatens artikel 30, når myndighederne i en indførselsmedlemsstat gør vin til genstand for en kvalitetskontrol.

35. Det Forenede Kongerige har dog ikke hævdet, at et certifikat udstedt af de kompetente myndigheder i en produktionsmedlemsstat er så værdiløst, at en indførselsmedlemsstat kan se bort fra det. Det Forenede Kongerige har tværtimod gjort gældende, at der sædvanligvis bør tages hensyn til sådanne certifikater, men at der stadig vil være sager, som berettiger til en fornyet undersøgelse. Det Forenede Kongerige anfører fire eksempler, nemlig i) hvis der er begrundet mistanke om, at vinen har været genstand for en uautoriseret ønologisk fremgangsmåde, ii) hvis den anden undersøgelse gennemføres som led i en systematisk kontrol eller stikprøvekontrol, iii) hvis indførselsmedlemsstaten ønsker at foretage undersøgelser ud over dem, der er gennemført i produktionsmedlemsstaten, og iv) hvis en medlemsstat i overensstemmelse med fællesskabsreglerne ønsker at anvende en mere forfinet eller pålidelig analysemetode. Det Forenede Kongerige har bemærket, at det på grundlag af oplysningerne i forelæggelseskendelsen er åbenbart, at der ikke blev foretaget nogen særlig kontrol for at afsløre vandtilsætning i

Italien. Da de tyske myndigheders undersøgelser viste, at der var tilsat vand, finder Det Forenede Kongerige, at de ikke havde anden mulighed end at forhindre markedsføringen af den pågældende vin.

36. Det Forenede Kongerige har under henvisning til sagen Kommissionen mod Frankrig [40] gjort gældende, at selv om medlemsstaterne kan foretage en tilsyneladende retmæssig kontrol af vin på en måde, som faktisk er i strid med traktatens artikel 30, begrunder den blotte omstændighed, at kontrollen gennemføres systematisk, ikke en sådan konklusion. Det Forenede Kongerige har hævdet, at det, som Domstolen fandt anstødeligt i sagen Kommissionen mod Frankrig, ikke var de franske myndigheders gennemførelse af en systematisk kontrol af italienske vine, men snarere den omstændighed, at disse vine blev underkastet et omfattende og intensivt systematisk analyseprogram »uden konkret begrundet mistanke om svig eller ulovligt forhold«, og uden at der med *tilsvarende hyppighed* blev foretaget kontrol af franske vine transporteret i Frankrig [41].

37. I retsmødet har Tyskland for det tilfælde, at Domstolen skulle bestemme, at den nationale rets spørgsmål kan realitetsbehandles, tilsluttet sig indlæggene fra Det Forenede Kongerige og Kommissionen vedrørende besvarelsen af det første og det andet spørgsmål. Tyskland har gjort gældende, at mindst én tysk ret allerede har anerkendt resultatet af en vinanalyse efter metoden med magnetisk resonans som pålidelig. Endvidere har den befuldmægtigede, der repræsenterer Tyskland, påpeget, at det, såfremt vin er blevet fortyndet med vand, kun er muligt at opnå nøjagtige resultater, såfremt der også gennemføres analyser af et ufortyndet parti af samme vin.

38. Kommissionen har gjort opmærksom på vanskeligheden ved at drøfte, om de særlige tyske regler for vinkontrol er i overensstemmelse med traktatens artikel 30, når der ikke foreligger nogen detaljer. Kommissionen har ligeledes henvist til Fællesskabets lovgivning vedrørende vinsektoren og gjort gældende, at de tyske myndigheders kontrol eventuelt kan være tilladt efter fællesskabsreglerne, selv om der opstår handelshindringer som følge af kontrollen. Den har navnlig gjort gældende, at det ifølge fællesskabsreglerne er tilladt at foretage systematisk kontrol af vinkvaliteten. Kommissionen har derfor gjort gældende, at traktatens artikel 30 og 36 ikke finder umiddelbar anvendelse på de pågældende kontrolforanstaltninger, hvis gyldighed bør vurderes på grundlag af de relevante fællesskabsregler. Kommissionen har hævdet, at indførselsmedlemsstater er berettiget til på grundlag af egnede undersøgelser, der beviser, at indført vin er blevet fortyndet, at beslaglægge vinen og forhindre, at den markedsføres.

40 — Dom af 22.3.1983, sag 42/82, Sml. s. 1013.
41 — A.st., præmis 55 og 56.

39. Det er for det første nødvendigt at vurdere relevansen af traktatens artikel 30 og 36. Vins status som landbrugsvare forhindrer ikke anvendelse af traktatens regler om frie varebevægelser. I traktatens artikel 38, stk. 2, hedder det, at »bestemmelserne vedrørende fællesmarkedet finder anvendelse på landbrugsvarer, medmindre andet er bestemt i artiklerne 39-46«. I Charmasson-sagen [42] fastslog Domstolen i forbindelse med et spørgsmål om en national markedsordning, at »det fremgår af denne bestemmelse, navnlig sammenholdt med artikel 42, at landbrugsprodukter i mangel af modstående bestemmelser er underlagt reglerne om fællesmarkedets oprettelse ...« [43]. I Commissionaires Réunis-sagen [44] vedrørte de præjudicielle spørgsmål fortolkningen og gyldigheden af artikel 31, stk. 2, i 1970-forordningen, ifølge hvilken medlemsstaterne var berettiget til under visse særlige omstændigheder »at træffe foranstaltninger til begrænsning af importen fra en anden medlemsstat« [45]. De præjudicielle spørgsmål var foranlediget af vedtagelsen af et fransk dekret, hvorved indførsel af italienske vine blev pålagt en afgift. Domstolen fastslog, at artikel 39-46 ikke indeholder nogen bestemmelse, der tillader indførelse af afgifter med tilsvarende virkninger som told i samhandelen inden for Fællesskabet, og at »det fremgår af disse bestemmelser som helhed og deres *indbyrdes* forbindelse, at de udstrakte beføjelser, som er tillagt fællesskabsinstitutionerne med henblik på gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, såvel inden for landbrugssektoren som sådan som inden for de enkelte landbrugsområder, i hvert fald efter overgangsperiodens udløb skal udøves ud fra synspunktet markedets enhed og under udelukkelse af enhver foranstaltning, der modvirker ophævelsen af told *og kvantitative restriktioner* eller afgifter *eller foranstaltninger med tilsvarende virkning* mellem medlemsstaterne« [46].

40. Den overtrædelse af traktatens regler om frie varebevægelser, der var genstand for Commissionaires Réunis-sagen, var åbenbar, og sagens betydning må navnlig tilskrives, at det i dommen fastslås, at handel med landbrugsvarer er underkastet disse regler. Men i betragtning af de skønsbeføjelser, som Domstolen har tillagt Rådet i forbindelse med den fælles landbrugspolitik ved gennemførelsen af fælles markedsordninger for landbrugsvarer [47], kan det, som generaladvokat Capotorti har formuleret det, være nødvendigt ved fastsættelsen af sådanne fælles regler at vedtage »foranstaltninger, hvorved markedets normale funktionsmåde fraviges« [48]. Men i den foreliggende sag er det vigtigt at fremhæve, at der hverken i den nationale rets præjudicielle spørgsmål eller i de indlæg, der er indgivet, er rejst tvivl om foreneligheden med traktaten af nogen af de forskellige potentielt

42 — Dom af 10.12.1974, sag 48/74, Sml. s. 1383.

43 — A.st., præmis 8; se ligeledes dom af 16.3.1977, sag 68/76, Kommissionen mod Frankrig, Sml. s. 515, præmis 20. Den eneste udtrykkelige undtagelse er den, der figurerer i artikel 42, i hvis stk. 1 det hedder, at traktatens *konkurrenceregler* kun »finder ... anvendelse på produktionen af og handelen med landbrugsvarer i det omfang, Rådet beslutter dette ...«.

44 — Dom af 20.4.1978, forenede sager 80/77 og 81/77, Sml. s. 927.

45 — A.st., fodnote 4 ovenfor.

46 — Commissionaires Réunis-dommen, præmis 35 (mine fremhævelser).

47 — Se f.eks. dom af 15.9.1982, sag 106/81, Kind mod EØF, Sml. s. 2885, præmis 24.

48 — Se generaladvokat Capotorti's forslag til afgørelse i sag 68/76, Kommissionen mod Frankrig, a.st., Sml. s. 515, navnlig s. 539.

relevante bestemmelser i Fællesskabets vinlovgivning. Jeg finder det nødvendigt for at kunne fastsætte fortolkningskriterier, der kan hjælpe den nationale ret, først at fortolke denne lovgivnings relevante bestemmelser og derefter at vurdere relevansen af traktatens artikel 30 og 36.

41. Det er i mine øjne ikke overraskende, at forbuddet mod uautoriserede ønologiske fremgangsmåder er et centralt element i Fællesskabets fælles markedsordning for vin, når man tager vinens økonomiske og kulturelle betydning for Fællesskabet i betragtning. Jeg kan ikke sige det bedre end generaladvokat Trabucchi gjorde i sit forslag til afgørelse i sagen Arnaud m.fl., hvor han anførte, at »naturen og kunsten samarbejder ved fremstillingen af et produkt, der hører til de mest værdsatte i menneskehedens historie« [49]. Som Det Forenede Kongerige har gjort gældende, er et af formålene med 1987-forordningen at sikre, at alene vine, der er fremstillet efter tilladte ønologiske fremgangsmåder, forhandles i Fællesskabet, for at undgå markedsføring af vine af dårlig kvalitet og for at beskytte forbrugernes sundhed [50]. Selv om tilsætning af vand til vin måske ikke frembyder nogen åbenbar fare for folkesundheden, er det formentlig den mest udbredte form for svig, som intetanende forbrugere og konkurrerende vinproducenter kan blive udsat for. Det er derfor ikke overraskende, at det helt utvetydigt af artikel 15, stk. 4, i 1987-forordningen fremgår, at det »*[er]* forbudt« [51] at tilsætte vand, og at fortynding af vin er en uautoriseret ønologisk fremgangsmåde i henhold til artikel 73. I henhold til artikel 1 i Kommissionens 1978-forordning skal en sådan vin enten destrueres eller kun anvendes til destillering. Medlemsstaterne har pligt til at sørge for en destruktion eller industriel anvendelse af sådanne vine i henhold til 1987-forordningens artikel 79.

42. 1989-forordningen, som forpligter medlemsstaterne til at træffe »de nødvendige foranstaltninger« (artikel 3, stk. 1) til at sikre overholdelse af de korrekte ønologiske fremgangsmåder, begrænser ikke denne pligt til lejlighedsvis kontrol, men tillader udtrykkeligt en systematisk kontrol (artikel 3, stk. 2). Som Det Forenede Kongerige har bemærket, er disse forpligtelser ikke begrænset til produktionsmedlemsstaterne, men finder anvendelse på *alle* medlemsstater uden undtagelse. Faktisk støttes denne konklusion af selve den karakter, der tillægges en forordning som defineret i traktatens artikel 189 [52]. Endvidere er jeg også overbevist om, at denne konklusion klart kan udledes af bl. a. ordlyden af artikel 3, betragtningerne til 1989-forordningen, der f.eks. henviser til »de uberegnelige følger, som bedrageri over for forbrugerne og producenterne kan have« (se tiende betragtning), bestemmelser som f.eks.

49 — Dom af 30.9.1975, forenede sager 89/74, 18/75 og 19/75, Sml. s. 1023, navnlig s. 1040.

50 — Se 26., 84., 85. og 89. betragtning i præamblen til 1987-forordningen.

51 — Mine fremhævelser.

52 — I artikel 189, stk. 1, hedder det: »En forordning er almengyldig. Den er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.«

artikel 4 om »kontrolinstanser«, der ikke kun vedrører vinproducerende medlemsstater, og artikel 5, ifølge hvilken hver enkelt medlemsstat skal »træffe alle foranstaltninger, der kan lette arbejdet for personalet *i dens ansvarlige instans(er)*« [53]. Desuden forholder det sig således, at selv om artikel 71, stk. 1, i 1987-forordningen bestemmer, at »[vin] må kun bringes i omsætning inden for Fællesskabet, når de ledsages af et af myndighederne kontrolleret dokument«, kræver de detaljerede regler vedrørende dette dokuments indhold, som fandt anvendelse på det tidspunkt, hvor begivenhederne i hovedsagen fandt sted (se forordning nr. 986/89, som der henvises til i punkt 9 ovenfor), imidlertid ikke, at myndighederne i oprindelsesmedlemsstaten skal foretage nogen bestemt undersøgelse, førend de udsteder det pågældende dokument. En erhvervsdrivendes pligt til at få udstedt et sådant dokument i oprindelsesmedlemsstaten kan efter min opfattelse ikke fortolkes som noget, der anfægter indførselsmedlemsstatens ret til at udføre kvalitetskontrol.

43. Jeg finder ikke, at princippet om gensidig anerkendelse af nationale kontrolforanstaltninger, som sagsøgeren og Italien påberåber sig under henvisning til traktatens artikel 30, er af særlig betydning for denne sag. Som påpeget i punkt 40 ovenfor, har ingen under sagen hævdet, at de relevante bestemmelser i Fællesskabets vinlovgivning er i strid med de frie varebevægelser. Reglerne har, for så vidt de er relevante, til formål på en upartisk måde at sikre kvaliteten af al vin, uanset om den er indført eller ej, som erklæres egnet til menneskeligt konsum.

44. Intet hindrer naturligvis en vinproducent i frivilligt at underkaste vin, som han agter at eksportere, en kontrol i produktionsmedlemsstaten. I den foreliggende sag har den nationale ret (øjensynlig på grundlag af oplysninger fra sagsøgeren) antaget, at et »behørigt godkendt« forskningsinstitut i Italien havde attesteret, at vinen var »i fuld overensstemmelse med den relevante fællesskabslovgivning«. Men fællesskabsreglerne indeholder ingen bestemmelse om en sådan attestering; og ingen af de for Domstolen fremlagte dokumenter indeholder en sådan attestering. Endvidere var sagsøgerens befuldmægtigede ikke i stand til at give »et specifikt svar«, da han udtrykkelig blev spurgt, om den pågældende vin havde været ledsaget af en attest for, at der ikke var tilsat vand. De certifikater, han påberåbte sig i retsmødet, nemlig dem, der er vedlagt sagsøgerens skriftlige indlæg, indeholder ikke nogen henvisning til sådanne undersøgelser.

45. I virkeligheden synes det klart, at der ikke i Italien blev foretaget en særlig undersøgelse af, om der var tilsat vand, og at vinen ikke var erklæret egnet til menneskeligt konsum. Endvidere kan den omstændighed, at vinen blev transporteret til Tyskland i en forseglet beholder, ikke have mindsket faren for, at vinen blev fortyndet, førend den blev

53 — I henhold til artikel 2, litra b), i 1989-forordningen forstås ved en ansvarlig instans »hver enkelt myndighed eller tjeneste, som af medlemsstaten er blevet pålagt at føre kontrol med overholdelsen af forskrifterne for vinsektoren«.

anbragt i denne beholder. Af de årsager, som jeg kommer nærmere ind på nedenfor, finder jeg ikke, at der i fællesskabsretten findes grundlag for at anfægte nationale myndigheders ret til at gennemføre den form for kontrol, der er gennemført i den foreliggende sag. Naturligvis afklarer dette ikke det spørgsmål, om den faktisk gennemførte kontrol var forenelig med fællesskabsretten. Dette er et spørgsmål, som vedrører *anvendelsen* af fællesskabslovgivningen, og i forbindelse med en anmodning om præjudiciel afgørelse er det alene den nationale ret, der kan tage stilling til de faktiske omstændigheder, som kan afgøre dette spørgsmål.

46. Domstolen kan anvise den nationale ret kriterier, der kan hjælpe den med at træffe denne afgørelse, og det bør Domstolen efter min opfattelse gøre her. Dog vil jeg først påpege, at jeg, såfremt Tysklands redegørelse for de undersøgelser, der konkret blev gennemført, er korrekt, finder, at de tyske myndigheder var berettiget til at foretage en yderligere kvalitetskontrol [54]. Endvidere er jeg af den opfattelse, at selv om et godkendt italiensk laboratorium *før* transporten af vinen havde undersøgt, om det pågældende parti var blevet fortyndet med vand uden at finde bevis for en sådan uautoriseret ønologisk fremgangsmåde og havde udstedt et certifikat herom, ville de tyske myndigheder stadig være berettiget til, f.eks. enten ved en stikprøveundersøgelse eller på grundlag af en rimelig mistanke om svig eller uregelmæssigheder, at gennemføre en ny undersøgelse for at opfylde deres forpligtelser i henhold til fællesskabsforordningerne. Under sådanne omstændigheder ville de i henhold til traktatens artikel 30 have været forpligtet til at gå ud fra, at vinen var egnet til menneskeligt konsum, medmindre og indtil det modsatte blev bevist. Et tæt samarbejde mellem de kompetente nationale myndigheder ville være særlig vigtigt under disse omstændigheder, og det ville formentlig være absolut nødvendigt at foretage uafhængige undersøgelser.

47. Traktatens regler om frie varebevægelser gælder, selv når der i produktionsmedlemsstaten ikke er foretaget undersøgelse af, om der er tilsat vand. Med hensyn til ønologisk kontrol fastslog Domstolen i sagen Kommissionen mod Frankrig [55] efter at have anerkendt, at Fællesskabets dagældende vinlovgivning bestemte, at det »er de nationale myndigheder, der skal sørge for, at fællesskabsreglerne overholdes [og at kontrol] i form af analyser kan være et egnet middel til at afsløre overtrædelser af de omhandlede regler« [56], at »de kontrolforanstaltninger, der gennemføres, [imidlertid skal] være påkrævet for at nå de mål, der forfølges, og må ikke skabe hindringer for indførslerne, der står i

54 — Tysklands befuldmægtigede har erklæret, at myndighederne efter at have konstateret et usædvanligt lavt alkoholindhold (se punkt 15 ovenfor) og gennemført en række analyser, som viste, at vinen ikke havde en kvalitet, som man kunne forvente, foretog en sensorisk analyse, der viste, at vinen var blevet fortyndet i forholdet 4:1. Som følge af dette resultat foretog de iltforhold 16/18-søgningen, der bekræftede de tidligere resultater.

55 — Sag 42/82, a.st., fodnote 40 ovenfor.

56 — A.st., se præmis 53.

misforhold til disse mål« [57]. I denne sag bemærkede Domstolen, at de franske myndigheder en måned kontrollerede samtlige vinpartier, der blev leveret fra Italien, og i en anden periode kontrollerede tre ud af fire partier »uden konkret begrundet mistanke om svig eller ulovligt forhold i enkelte bestemte tilfælde« [58], og at »de omhandlede analyser er blevet gennemført langt oftere end de analyser, der lejlighedsvis gennemføres for transporter af fransk vin i Frankrig«, og at »det står fast, at også de italienske myndigheder fører kontrol såvel for at sikre, at de i Italien producerede vine er i overensstemmelse med fællesskabsreglerne, som for at beskytte forbrugerne og menneskers liv og sundhed« [59]. Domstolen fastslog på baggrund heraf, at »de franske myndigheder ikke retmæssigt har kunnet gennemføre systematisk kontrol ved analyser, og at de har været forpligtet til blot at føre kontrol ved stikprøver, idet der ikke i bestemte konkrete tilfælde har kunnet findes indicier, der har kunnet give grund til mistanke« [60].

48. Jeg finder, at Domstolens praksis med hensyn til vinanalyser, som jeg allerede har henvist til, også selv om den pågældende praksis ikke vedrører afsløringen af vintilsætning, udgør en relevant rettesnor for, hvilke nationale analysemetoder og -procedurer der kan tillades. Domstolen anerkendte f.eks. I Gallet-sagen, at 100°-metoden traditionelt var blevet anvendt [61]. Selv om den dagældende fællesskabsforordning alene indeholdt regler om metoden med vægtfyldebestemmelse, bemærkede Domstolen, at de fastsatte analysemetoder ikke var udtømmende, og fastslog følgende: »Heraf følger, at forordningen ikke er udtømmende, men giver medlemsstater mulighed for at anvende andre analysemetoder til bestemmelse af ... stoffer i vinen ...« [62]. Gallet-sagen var én af en række sager om, hvilke analysemetoder der skulle anvendes for at afsløre en kunstig forøgelse af alkoholindholdet. Domstolen var i sin tidligere dom i Arnaud-sagen nået frem til samme konklusion, men havde påpeget, at »en lovsformodning for kunstig forøgelse af alkoholindholdet ikke [ville] være lovlig som national kontrolforanstaltning, dersom dens anvendelse stillede vine fra andre medlemslande ringere og således udgjorde en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, der forbydes ved EØF-traktatens artikel 30 ...« [63]. For at undgå en sådan konflikt fastslog Domstolen videre, at »dette ville f.eks. være tilfældet, dersom muligheden for at afkræfte formodningen vedrørende vine fra en anden medlemsstat ikke retligt og faktisk stod åben i samme omfang og under samme betingelser som vedrørende indenlandske vine« [64]. Det er efter min opfattelse et princip, der bør anvendes generelt, og som navnlig er relevant i den foreliggende sag. Når en medlemsstat anvender en kontrolmetode, der er tilladt, fordi fællesskabsreglerne ikke er udtømmende på dette område, må medlemsstatens forvaltningsmyndigheder anerkende, at der kan fremlægges modbevis af vinproducenten i oprindelsesmedlemsstaten eller på hans vegne. Heraf følger, at disse myndigheder må være rede til at tage nævnte bevis i betragt-

57 — Præmis 54.
58 — Præmis 55.
59 — Præmis 56.
60 — Præmis 57.
61 — Dom af 4.7.1979, sag 7/79, Sml. s. 2373.
62 — A.st., præmis 5.
63 — A.st., fodnote 49 ovenfor, præmis 13.
64 — A.st., præmis 14.

ning, før de drager deres konklusion. De må med andre ord følge en rimelig og loyal fremgangsmåde. Men hvis de efter at have fulgt en sådan fremgangsmåde stadig er overbevist om, at vinen har været genstand for ulovlige ønologiske fremgangsmåder og derfor er uegnet til menneskeligt konsum, må de *med forbehold af en retslig prøvelse* konfiskere vinen.

49. Sagsøgeren og Italien har i den foreliggende sag også hævdet, at de tyske myndigheder underkaster italienske vine en systematisk kontrol, men denne påstand støttes ikke af noget bevis, hverken i forelæggelseskendelsen eller i sagsøgerens indlæg. I sagens akter findes ej heller nogen støtte for påstanden, da det første parti af den pågældende rødvin ikke synes at have været genstand for kontrol. Tysklands befuldmægtigede har i hvert fald for så vidt angår CUT-laboratoriet gjort gældende, at det kontrollerede såvel tyske vine som indførte vine. Domstolen kan ikke med henblik på at besvare den nationale rets spørgsmål antage, at Tyskland underkaster italienske vine en systematisk kontrol [65].

50. Det forekommer sandsynligt, at Tyskland underkaster tyske og indførte vine stikprøvekontrol. Men selv om de bestemte undersøgelser, som anfægtet i hovedsagen, ikke var led i en sådan normal kontrol, synes der som allerede beskrevet (se punkt 15 ovenfor) at være et rimeligt grundlag for at drage kvaliteten af det andet parti af den vin, der er tale om i den foreliggende sag, i tvivl. En medlemsstat, som på et rimeligt grundlag underkaster et parti vin, hvad enten det er indført eller ej, yderligere kontrol, handler ikke i strid med fællesskabslovgivningen. Selv om en sådan kontrol formelt udgør en hindring for varers frie bevægelighed, er det en hindring, som efter min opfattelse klart er »påkrævet for at nå de mål, der forfølges [i Fællesskabets vinlovgivning]« [66].

51. Følgelig foreslår jeg Domstolen generelt at besvare de første to spørgsmål således, at medlemsstater er berettiget til at underkaste indførte vine stikprøvekontrol, navnlig, men ikke alene, hvis der er rimeligt grundlag for at nære mistanke om, at vinen har været genstand for uautoriserede ønologiske fremgangsmåder, f.eks. vandtilsætning. Dette gælder navnlig, såfremt der ikke i forvejen er udført nogen bestemt undersøgelse af, om der er tilsat vand. Medlemsstater, på hvis område der findes indført vin, er ikke forpligtet af reglerne om frie varebevægelser til at acceptere nogen *specifik* analyse, der er gennemført i oprindelsesmedlemsstaten. De

65 — Efter min opfattelse har en medlemsstat, der faktisk ændrer sin politik og går fra stikprøvekontrol til systematisk kontrol, ud over sin pligt til med saglig begrundelse at retfærdiggøre en sådan forandring, i analogi med 1989-forordningen artikel 9 og 10 (se punkt 52 nedenfor) og med principperne i sag 42/82, Kommissionen mod Frankrig, a.st. (se navnlig præmis 36), pligt til at give såvel Kommissionen som de kompetente myndigheder i den pågældende oprindelsesmedlemsstat et varsel herom.

66 — Se sag 42/82, Kommissionen mod Frankrig, a.st., præmis 54.

må dog kun nægte at anerkende disse resultater, såfremt der enten er grundlag for at betvivle nøjagtigheden af det eller de certifikat(er), som er udstedt i oprindelsesmedlemsstaten, eller såfremt de underkaster indførte vine samme standarder som dem, der rutinemæssigt bliver anvendt over for vine produceret på deres eget område, og såfremt de virksomheder, der berøres af den pågældende kontrol, får mulighed for at bestride eventuelle resultater, som er til hinder for vinens frie bevægelighed.

52. I denne forbindelse er det også vigtigt at bemærke, at medlemsstaterne er forpligtet (artikel 4 i 1989-forordningen) til at udpege ansvarlige instanser med henblik på at sikre »overholdelsen af forskrifterne for vinsektoren« [67]. Endvidere skal de laboratorier, som disse myndigheder bruger til at gennemføre analyserne, vælges af medlemsstaterne i overensstemmelse med artikel 79, stk. 1, i 1987-forordningen. Det fremgår navnlig af artikel 9 og 10 i 1989-forordningen, at når en ansvarlig instans i en medlemsstat har begrundet mistanke om, at en vinforsendelse fra en anden medlemsstat ikke »er i overensstemmelse med forskrifterne for vinsektoren, eller at der er begået bedrageri«, skal de underrette de kompetente myndigheder i oprindelsesmedlemsstaten og Kommissionen herom. Endvidere må personer, som er omfattet af kontrollen, »ikke på nogen måde hindre denne kontrol, men skal derimod gøre, hvad de kan, for at lette den« [68].

ii) Iltforhold 16/18-metodens forenelighed med fællesskabslovgivningen

53. Med det tredje spørgsmål ønsker den nationale ret oplyst, om iltforhold 16/18-metoden opfylder kriterierne om nøjagtighed, repeterbarhed og reproducerbarhed, der omhandles i artikel 74, stk. 2, litra c), i 1987-forordningen og artikel 5 i Kommissionens 1990-forordning. Et blik i bilaget til Kommissionens 1990-forordning viser, at ovennævnte kriterier er videnskabelige kriterier. Man kan kun afgøre, om iltforhold 16/18-metoden opfylder kravene i de nævnte kriterier på grundlag af adækvate videnskabelige beviser, samt på grundlag af faktiske konstateringer, der hviler på disse beviser. I et tilfælde som det, der foreligger i tvisten i hovedsagen, tilkommer det den nationale ret at foretage sådanne konstateringer. Jeg finder ikke, at Domstolen kan give den nationale ret noget specifikt svar på dette spørgsmål, da det helt åbenbart ikke tilkommer Domstolen at foretage sådanne konstateringer i forbindelse med artikel 177-sager.

54. I alle de i denne sag indgivne indlæg har man accepteret, at metoden med magnetisk resonans hidtil ikke er blevet anerkendt som

67 — Begrebet ansvarlig instans defineres i artikel 2, litra b), i 1989-forordningen, som er nævnt i fodnote 53 ovenfor.

68 — Se artikel 15 i 1989-forordningen.

en officiel analysemetode hverken på fællesskabsplan eller på internationalt plan [69]. Da metoden anvendes af CUT-laboratoriet og ifølge Tyskland allerede er godkendt af en tysk ret, er det rimeligt at formode, at Tyskland har godkendt den. Under disse omstændigheder er metoden, såfremt den opfylder kriterierne om nøjagtighed, repeterbarhed og reproducerbarhed, der omhandles i artikel 74, stk. 2, i 1987-forordningen, forenelig med fællesskabsretten. Det tilkommer imidlertid den nationale ret at afgøre dette spørgsmål, da det er den nationale ret, der skal fastslå de faktiske omstændigheder.

55. Den nationale ret har henvist til nødvendigheden af en understøttende database og andre »understøttende data« som potentielt vigtige krav, der skal opfyldes for at anvende metoden med magnetisk resonans. Dette er muligvis en stiltiende henvisning til de omstændigheder, under hvilke undersøgelsen faktisk blev gennemført i Tyskland. Men såfremt iltforhold 16/18-metoden i forbindelse med en national vinkontrol alene anvendes for at »afstive« (hvilket ifølge Tysklands befuldmægtigedes udtalelse i retsmødet faktisk var tilfældet i hovedsagen) resultater, der er opnået på grundlag af andre metoder, kan resultaterne af iltforhold 16/18-metoden ikke betragtes isoleret fra resultaterne af disse andre metoder. Da der endvidere ikke findes nogen internationalt anerkendt metode til at afgøre, om der er tilsat vand til vin, er jeg enig med Kommissionen i, at der ikke er nogen metode, der isoleret kan betragtes som afgørende. Men når resultaterne af en række prøver alle peger i retning af samme konklusion, finder jeg ikke, at man kan hindre den kompetente myndighed i en medlemsstat i at *formode*, at der er tilsat vand, blot fordi en af de anvendte analysemetoder var iltforhold 16/18-metoden. En formodning kan naturligvis altid afkræftes. Såfremt den virksomhed, hvis vin i en konkret sag på grundlag af ilt 16/18-metoden formodes at være blevet fortyndet, over for de kompetente kontrolmyndigheder beviser, at kontrollen er udført på et forkert grundlag, bør formodningen om fortynding kunne tilbagevises, såfremt omstændighederne i den pågældende sag og navnlig nøjagtigheden, repeterbarheden og reproducerbarheden af de øvrige undersøgelser, der blev gennemført af disse myndigheder, taler for det.

56. Det tilkommer imidlertid den nationale ret at afgøre disse spørgsmål. Ikke desto mindre finder jeg det hensigtsmæssigt at tilføje, at det, da CUT og de pågældende ministerielle myndigheder i Rheinland-Pfalz og Tyskland ikke er parter i hovedsagen, er vanskeligt at se, hvorledes den nationale ret kan foretage pålidelige konstateringer for så vidt angår detaljerne i de analysemetoder, der blev anvendt, og de resultater, som blev opnået derved i Tyskland i sommeren 1991, medmindre retten i det mindste er rede til at afhøre de ansvarlige for undersøgelserne.

69 — I retsmødet har Tyskland dog udtalt, at man håbede, at Det Internationale Vinkontor ville vedtage en resolution, hvorved metoden godkendes på et møde, der skulle afholdes i november 1996.

IV — Forslag til afgørelse

57. Jeg foreslår Domstolen at besvare de af Tribunale civile e penale di Ravenna forelagte spørgsmål således:

»1) EF-traktatens artikel 30 til 36 er ikke til hinder for, at en medlemsstat underkaster en i en anden medlemsstat produceret vin kontrol, selv om vinen er ledsaget af forskriftsmæssige analysecertifikater, der er udstedt af behørigt autoriserede laboratorier i oprindelsesmedlemsstaten, forudsat at kontrolmetoderne og -procedurerne anvendes på ikke-diskriminerende måde, og navnlig at der såvel retligt som faktisk er tale om de samme metoder og procedurer som dem, der anvendes over for vin produceret i den første medlemsstat.

2) Det tilkommer den nationale ret at afgøre, om den metode, der benævnes 'isotopisk iltsøgning 16/18', opfylder kravene i artikel 74, stk. 2, litra c), i Rådets forordning (EØF) nr. 822/87 om den fælles markedsordning for vin med hensyn til nøjagtighed, repeterbarhed og reproducerbarhed, og at træffe afgørelse i den verserende sag på grundlag af alle tilgængelige oplysninger, herunder andre beviser vedrørende den analyserede vin. En medlemsstats formodning, som bygger på resultaterne af sådan en analyse, skal kunne afkræftes af de pågældende virksomheder. Er en medlemsstat imidlertid trods eventuelle modbeviser stadig overbevist af analyseresultater, der viser, at en vinforsendelse er blevet fortyndet, har den pligt til at forhindre frigivelsen af denne vin til menneskeligt konsum, forudsat at analysen opfylder kriterierne i artikel 74, stk. 2, litra c). Sådanne afgørelser skal imidlertid kunne gøres til genstand for en egnet retslig prøvelse.«